

TAK JAKO VE STARÉ ANGLII ...

Ášter 20 z 2016

Tak jako ve staré Anglii – zpívali pánové Vodňanský a Skoumal. Drala se mi ta píseň na mysl, když jsem srovnával svou první návštěvu Londýna (v roce 1965, tedy před jedenačtyřiceti lety!) s dojmy současnými. Skoro nic není jako ve staré Anglii! Tenkrát se po ulicích spořádaným a vážným krokem pohybovali uhlazení pánové v černých oblecích, s bučkami na hlavách a deštníky v rukou, právě to obrazy anglické spolehlivosti a solidnosti.

Frkér vleký levou stranou se pídil, na ulicích byly semaforey pro chodce s typickými velikými knoflíky, které, když jste stiskli, okamžitě zastavily pojezdovou dopravu, chodec vykročil a auta ukázněně stála nejezdí, a objeví se jim zase zelená. Chodci pak zase ukázněně, vidouce, že tu a tam ješitě, někdo jde, kdo by třeba chtěl taky jejit, po nich bude víc a změkli najednou. Udivovalo mě to; v Praze by se na auta bučbec nedostalo, nebo by vyráela na neustálou červenou.

A mnoho jiných projevů ostrovní ukázněnosti. Celovka mimoostrovního, neku-li jiného etnika, jste potkali zcela výjimečně a pobíral jako exótum. Kampak na staletí vytvářený nádherný ticho linulo se vde kol. Trávník vde, ale zejména v Hyde Parku, připomínal hustý plyš; toho nejdražšího medvídky a lovku se vynořila náves lidová „Travička zelená“; Nikde poskvrnky, když jste si lehli, bylo to opravdu potěšení a na každém dojem jako peřina. Ne tak dnes. Celovka formálně odněho spatříte spíše vy ulicích je nepřetržitá změna lidí vech barev tváře i odění, vyluzujících různé zvuky, hluky, výkřiky. Do toho dusavá hudba z obchodů, šeptavá tiskavá hudba ze sluchátek teenagerů a rozličné výkřiky v neznámých jazycích, nabývající na síle s úbytkem denního světla. Nechybí ani vudypřítomní bezdomácká paleta hluků, barev i pachů márou dříve nevídanou. Trávník v Hyde Parku je spíše okousaný a místy vydřený, nepeřinovaný. Chodci přecházejí kdykoliv, červená nečervená, a auta se mezi nimi prodírají jako šelma.

Stádně ticho nebylo ani v našem hotýlku. Z jedné strany nádraží s příslušnou kulisou hospod, povalečů, opilců a jiných libých zdrojů zvuků noci, ze strany druhé dvorek, vyhlížející pustě, ale ošivené etnými klimatizací, hučících jako piličky, takže celkový dojem byl, jako byste prodlévali v nějaké velmi vytvářené elektrárně, strojárně. Náš hotýlek sice ke škodlivému hluku klimatizací nepřispíval, ale to prostě proto, že ji nemá. C sice možná bylo ekologické, ale jen stěží vydržitelné. Bylo to tou dobou v Londýně horko a typicky ostrovní vlhko, s absolutní. Potil jsem se bez ustání a ješitě horší to bylo po příchodu do hotelového pokoje: dříve byl rozpálený, vzduch se nehnul, otevřená okna nepomohla k ochlazení, zato hojně vpouštěla hluk ze zmíněných ventiláčích agregátů okolních domů, který malá místnostka dutě násobila. Čtěli-li jste přeci trochu ticha, bylo nutno okna zavěsit a tu se ta malinká místnostka čile zadýchala, a, jak pravívali pánové V+W, nastalo dusno, parno a vehementno. První den jsem naivně doufal, že kovový panel na stěně slouží k větrání, připadně ochlazení, jak krajích zvykem. Nikoliv. Bylo to velmi účinné topení, které se okamžitě začalo vypalovat, a tak kromě vedra vznikl ješitě známý dusivý smrad, který nešetr. Zdravotní procházky byly nezbytné, soubor zmíněných vlivů nedal spoutnouti. Bylo nutno se vyprocházet do bezvědomí. Což mi nečinilo potíže, po pár hodinách chůze jsem nic dalšeho nepotřeboval. Ale ta kalná rána chodcov a Hotýlek evidentně pamatoval lepešitě, když byl zřejmějše určen jako první pomoc pro cestující, potěbuující si mezi jednotlivými vlakovými spoji tak jednu noc odpočívání. Klapot koňských kopyt mohl v té soutěsce mezi ním a nádražím pobírat romanticky. A ovívání přetřesnými péry tolik hluku nenadávalo.

Zbyly mu ty malé místnosti, které z nich ješitě změněné o vestavné příslušenství, které ovšem také celkový dojem nerušilo přehnanou novotou. Kdoví, k čemu tenkrát sloužily; Tapety obstarání, opakovaně flikované a natírané barvou pouštního písku, ješitě umocňující dojem Sahary. Do pokojů se vešla akorát postel, přimknutá k přískáňině a jinak nic. Jedna čidle. V koutě drs televizorem, produkujícím člutomodrý obraz na tehle kanálech. O ten jsem se několikrát praštil. A pak na zdi přidané táceky, dráčí nezbytnou konvici na čaj, čtyři přehráčky s komplimentárním čajem, kávou, cukrem a „zestřelovačem nápojů“, a jeden malý hrnek s podšálkem. Více se nevěšelo. Přijetí si lovku musel držet šálek v ruce, nebo ho opatrně vybalancovat na posteli, klasicky anglicky mákě. Když jsem hrnek uchopil poprvé, byl přilepen k podšálku horním obvodem.

Akorát záchodokoupelna nebyla tak úplná, i když dříve ně lajsny kolem vany vlhkem a státním drobet odstávaly a byly poněkud tmavě lemovány. Tento veškerý luxus za 68 liber na noc – tedy bratru za tisíců českých. Zase se mi vybavilo, co jsem čítával o chudých emigrantech za války a co jsem nikdy nepochopil: nejlevnější bylo ubytování v hotýlcích, když na byt nemá. Těba byla za Remarquea chudoba emigrantů ně jiného, než bohatství intelektuála z evropského východu v jeho neproduktivní šku. Počkat: ale v našem postsocialistickém gründerškim kapitalismu platí, že značka teprve číně zboží kýženým (a taky patřícím

drahým!) A náš hotýlek se jmenoval Royal Adelphi Hotel! Jméno vznešenost sama; neÁ¾ jsem ho vidÄ¼l, má¼l jsem trochu strach, zda to nebude pro náši ministerskou kasu pÁ¼tmílišný luxus, abych nebyl naÁ¼mÁ¼en z rozhazovaÁ¼nosti za státní peníz. Interiér mne uklidnil. ZÁ¼tejmÄ¼ tam králové odkládali své podkoní. Má¼li to blízko na vlak, kdyby je král vyhodil. Dnes je veškerý provoz na londýnských ulicích znašná hustý. Chodci do sebe nará¼e, pevninští s ostrovními, jak ti jsou zvyklí chodit vpravo a oni vlevo. V odpolední špiÁ¼ce o to víc. Autobusy se plouÁ¼í stÁ¼edem má¼sta sotva krokem, jít pÄ¼šky je Á¼asto rychlejšší. Auta vyplÁ¼ují zbytek prostoru mezi nímšové, dÁ¼íve v LondýnÄ¼ nevidaný zjev, prohánÄ¼jí se ulicemi s turisty. Á¼idiÁ¼i autobusÄ¼, vesmÁ¼s z nejménÄ¼jš Afriky, prodavaÁ¼ky s blízkého Orientu, stánkaÁ¼i pak pÁ¼vodu smíšeného a velmi nejistého. Akorát ti rikšové byli vesmÁ¼s mladí bílí. Á¼e by nÄ¼jaký nový druh fit-necentra pro vylepšení exteriéru?

Zato v nedÄ¼li! PonÄ¼kud jsem za ta léta pozapomnÄ¼l, Á¼e anglická nedÄ¼le je totální nicnedÄ¼láni. Má¼l jsem toho uÁ¼ít ráno, ale úplnÄ¼ mi to staÁ¼ilo. Odlétal jsem totiž Á¼ v nedÄ¼li ráno a pravili mi, na má¼ dotaz hned po pÁ¼tmíletu na Heathrow, Á¼ mám být na letišti v nedÄ¼li nejdÁ¼ív v 6.30 a nejpозdÄ¼ji, ale opravdu nejpозdÄ¼ji v 8, kdyÁ¼ mi to odlétá v 8.50. A Á¼ mám pamatovat, Á¼e cesta ze stÁ¼edu má¼sta trvá skoro celou hodinu. A aÁ¼ si nemyslím, taxík Á¼e bývá v londýnském provozu ještÄ¼ pomalejšší a nadto mnohem draÁ¼ší, tak aÁ¼ si pÁ¼tmívstanu. I pÁ¼tmívstal jsem. Vstával jsem v nedÄ¼li na tamní podmínky nekÁ¼esÁ¼anský brzo, v pÁ¼l šesté. Hotel byl ještÄ¼ v hlubokém spánku a snídanÄ¼ má¼la vypuknout aÁ¼ za dvÄ¼ hodiny. NaštÄ¼ stí jsem prozíravÄ¼ zaplatil uÁ¼ vÁ¼era veÁ¼er. Pro jis se ještÄ¼ v recepci vptal na cestu. OrientovanÄ¼ vypadající muÁ¼ mi hbitÄ¼ vysvÄ¼til to, co, mi Á¼mekli na letištmou doplÁ¼ující otázku, jakéÁ¼e jsou tak mezi spoji metra intervaly, abych nezmeškal, odpovÄ¼dÄ¼l mi, Á¼e tam jezdí jeden vlak za druhým. Tak honem o hladu rychle posbírat svých pÄ¼t švestek a tiše vypadnout. Ulice liduprázdné, ojedínÄ¼lý mladík pokládající balík novin pÁ¼med obchÄ¼dky a stánky, jinak nikdo. OdnÄ¼kud nÄ¼kam projel prázdný autobus. Vyrazil jsem k nejbliÁ¼ší stanici metra, po svahu k TemÁ¼i, abych se taškou obtÄ¼Á¼kanou spisy a novinami nezchvátil hned na začátku dne. Pozor! PÁ¼med vchodem do metra zataÁ¼ená roleta. PamÄ¼tliv toho, Á¼e uÁ¼ dÁ¼ jsem cestou Á¼etl, Á¼e veÁ¼er bývají nÄ¼které vchody do metra zamykány, šel jsem, tentokrát do kopce, ke stanici další. StejnÄ¼ dvÄ¼ linky metra o tomto víkendu nejezdily, pro nutné úpravy Á¼ehosi.

I druhá stanice pustá a zavÁ¼ená. OdnÄ¼kud zevnitř se pÁ¼mišoural uklízivý Á¼ernoch. Na má¼ dotaz, co se dÄ¼j udivenÄ¼ odpovÄ¼dÄ¼l: VÁ¼dyÁ¼ je pÁ¼mece moc brzo, metro začíná jezdit aÁ¼ po pÁ¼l osmé. Polilo mne horko. Víím, Á¼e j expres z letištÄ¼ kamsi do Paddingtonu, ale zdaleka nevím, jestli za tÄ¼chto okolností taky v nedÄ¼li ráno, a taky netuším, jak se tam dostat, kdyÁ¼ metro je doÁ¼ista bez Á¼ívota. Ptal jsem se Á¼tidiÁ¼e jednoho náhle zastavivšiho autobusu, jak Á¼e na Heathrow. Hluboce se zamyslel a po chvíli odpovÄ¼dÄ¼l, Á¼e to musím nÄ¼jakým jiným autobusem. Kterým, to všk nevÄ¼dÄ¼l. Na jízdních Á¼ádech nic pozitivního. Á¼eas ubíhal, napÄ¼tí stoupalo. Nikde Á¼íváÁ¼ka, který by vypadal, Á¼e ví. Londýnská nedÄ¼le, poctiví lidé mají spát. VÄ¼ci se mi začály jevit Á¼ernÄ¼. To všpÁ¼mítem odehrávalo pÁ¼med rovnÄ¼Á¼ liduprázdným nádraÁ¼ím. Horror hnedle jako Bergmannovy Lesní jahody. UÁ¼ jen ten co se mu ulomí kolo, muÁ¼, co se rozteÁ¼e do kanálu a hodiny bez ruÁ¼iÁ¼ek. Hodiny všk ruÁ¼iÁ¼ky má¼ly a neúpro jimi posouvaly. Obešel jsem pusté nádraÁ¼í a v koutku uvidÄ¼l jediný taxík. Vyrazil jsem k nÄ¼mu u doufání, Á¼e za volantem nebude sedÄ¼t nÄ¼jaký duch, který se pÁ¼míšernÄ¼ zachechtá, kdyÁ¼ mu Á¼meknu, kam potÁ¼ebuju. Nebyl. Naopak pÁ¼míjemný mladší muÁ¼, který taky nevÄ¼dÄ¼l, jak se na letištÄ¼ jinak dostat, ale Á¼e mne tam doveze nadšení, Á¼e mi snad nepropadne letenka, se záhy začálo má¼nit v nový horror, kdyÁ¼ jsem pohlédl na taxametr, na kterém pÁ¼miskakovala libra za librou, hnedle jak na benzínové pumpÄ¼. JeštÄ¼ jsme nebyli ze stÁ¼edu Londýna a uÁ¼ tam bylo 10 liber. Lístek na metro stál 3.80. SnaÁ¼il jsem se konverzovat nenucenÄ¼, ale pÁ¼mítem jsem v duchu trnul. Já, který pocházím z nebohatých pomÄ¼rÄ¼, komu babiÁ¼ka Á¼míkávala, Á¼e taxíkem jezdí jen rozmaÁ¼ilci a Á¼e jsou to jen takové líÁ¼ peníze. Já, který jsem v Á¼ívotÄ¼ jel taxíkem asi tak pÄ¼krát, kdyÁ¼ uÁ¼ mi šlo opravdu skoro o Á¼ívot. A teÁ¼ kouká liber a letištÄ¼ ještÄ¼ mimo dohled. No, zastavilo se to na 48 librách. 2160 korun! S tím já musím vydržet v Praze celiÁ¼ký týden! Sprotně jsem se dát neodváÁ¼il, v obavÄ¼, Á¼e budu na ministerstvu kárán ze zhÄ¼vÄ¼Á¼losti a po obdrÁ¼ení úÄ¼tu jsem vyrazil k dalšímu dobrodruÁ¼ství.

Á¼easová to nebylo tak strašné, bylo pÁ¼l osmé, má¼l jsem pocit, Á¼e Á¼asu je aÁ¼ nazbyt. Ten pocit má¼ ale pÁ¼mešel hned v letištní hale. Jak byly ulice prázdné, tak v hale to huÁ¼elo jak v úle, terminál 1 byl naplnÄ¼n hady front pÁ¼med Á¼adou odbavovacích míst, které všk nenesly stopy nápisÄ¼, kam Á¼e se to zrovna odbavuje. Jak se tam všichni ti lidé dostali, jsem netušil. Zkoumat jsem to ani nezaÁ¼al, protoÁ¼e vidina Á¼ekání v tak dlouhatánské frontÄ¼ mi opÄ¼t orosila Á¼elo potem. Šel jsem se tedy informovat k pultu, za nímÁ¼ sedÄ¼lo nÄ¼kolik informatorek a prodavaÁ¼ek letenek, abych se zeptal, co a jak. Vybral jsem si takovou serióznÄ¼ vyhlíÁ¼ející dámu která vypadala jako zkušenost sama a ukázal jsem jí svÄ¼j papír s rozpisem letÄ¼, Á¼e letenka byla vystavena elektronicky. Nepochopila a ptala se, kde mám letenku papírovou. Zopakoval jsem, Á¼e nic jiného, neÁ¼ tenhle kus papíru, k dispozici nemám. NevÄ¼Á¼mícňÄ¼ zakroutila hlavou a šla se zeptat. Pak si mne našla v poÁ¼ítaÁ¼i. To ji ale neuspokojilo a pravila, Á¼e jsem má¼l pÁ¼míjít vÁ¼era, Á¼e není jisté, jestli mne vÄ¼bec vezmou. To zase nebylo jasné mnÄ¼, p ten papír obsahoval správné datum, Á¼islo letu a údaj, Á¼e let je potvrzován. I zachytila ta dáma obra, co šel zrovna kolem a co má¼l v ruce mobil. Chvíli mu nÄ¼co vzrušenÄ¼ sdÄ¼lovala a on pak nÄ¼kam zamobiloval a s uspokojením pokýval hlavou. Trochu to uspokojilo i tu dámu a napsala mi jakousi náhradní letenku, s tou aÁ¼ jdu k bránÄ¼ Á¼islo 20 a tam Á¼e se uvidí. Á¼e se to snad povede, ale Á¼e si mám vzít tÄ¼Á¼kou tašku s sebou, Á¼e to ješ jisté. A Á¼e to Á¼ESA v Praze spletly. Co, to jsem nepochopil. Á¼e bych vlastnÄ¼ má¼l jít na jiný terminál k pÁ¼mepáÁ¼ce Á¼ESA se domluvit. NepÁ¼mišlo mi na um proÁ¼, letenka byla kontrahována s BA. I prošel jsem hraniÁ¼ní kontrolou prohodiv nÄ¼kolik zdvoÁ¼ilostních frází a tudíÁ¼ hladce a pÁ¼mišel ke katru dalšímu. Zase Á¼ekání, zase domlouvání. UÁ¼ menší. Tam mi vymÄ¼nili pÁ¼vodní letenku provizorní za letenku provizorní o nÄ¼co míÄ¼. Ta uÁ¼ obsahovala vÄ¼tšinu bÄ¼Á¼ných údajÄ¼, chybÄ¼lo jenom Á¼islo sedadla. Tak hurá po jezdících kobercích k oznašenému východu. Tam nové pÁ¼mekvapení - jen pár lidí do velkého letadla, nikdo u odbavovacího pultíku, aÁ¼koliv má¼la být za 5 minut „brána“ jiÁ¼ uzavÁ¼ěna. Po tÄ¼ch pÄ¼ti minutách se pÁ¼meci jen dostavili dÄ¼stojní odbavovaÁ¼

jsem u nich první. Ouha. Zpátky k jinému katru, kde mi teprve vystaví letenku definitivní. Tam vlídná dáma, ať se posadím, za chvíli to bude. Mezitím se odněkud přihnál obrovský dav a utvořil dlouhatánskou frontu. Připadal jsem si na začátku filmu Jacquese Tatiho Prázdniny pana Hulota.

Dáma se po chvíli davem prodrala a podávala mi letenku. Než se mi ji podařilo uchopit, padl její zrak na mou tašku, letenkou ucukla, kabelu zvedla a šekla, že je moc těžká, že musím zaplatit. Protestoval jsem, že dávno dal do podpalubí, ale že mi to děv nedovolili. Přeci bych se dobrovolně netahal s takovým krámem. Takže se posadit a šekat. Mezitím dav vsákla roura příchodu k letadlu a já jsem tam zbyl zase sám, jen ješt s nějakou ženou. Ta měla začejm podobný problém, protože po chvíli i silný muž, na naše zavazadla adresní pásky a kamsi je odnesl. My jsme konečně obdrželi kýžené letenky. Do letadla jsem nastoupil jako poslední. Společně podlomenu existenci jistotou jsem usedl na jakési menší sedadlo mezi dvěma normálními, rozklopil si na tětinu naskládaný stolek a začal si číst povzbudivou story z tlustých amerických novin, kde se zdravotní sestra svátvala se svými dojmy ze záplav v New Orleansu, kde došla voda, elektrika, pomoc nikde, zato se objevily hordy drancujících ozbrojenců a ostřelovači, kteří pálii nechtěl. Lidé měli jako mouchy, sestra je jen stála přikrytá prostěradlem a čít modlitbu a už musela dalšímu umírajícímu zmírňovat utrpení aspoň kapkami vody na rty. Byla donucena zastávat roli boha a rozhodovat, kdo přejí a koho musí nechat umřít. Lékaři nakonec umírajícím dávali smrtelné dávky morfinu, aťkoliv je to ve státě zakázáno - pokud jim ješt něco zbylo, neboť ozbrojenci se chutně přelékali do obleků zdravotního personálu a kradli drogy, kde se dalo. Kam to ten svát spěje!

V letadle se mezitím ochladilo jak na Sibiř a já byl jen v košili s krátkým rukávem, jak bylo v tom Londýně po horko. Spolucestující po mé pravici i levici se hroužily do svetrů a šál, já měl v echno v podpalubí. Těšil jsem se na teplé "meal", jak rozpis letů sliboval. Meal však nějak ne a ne přijít. Po chvíli přijeli se stolekem a nabízeli - nastojte - ledovou vodu, ale měli taky čaj a kávu. Za horký čaj jsem povdřen. Pak začalo vonět něco pečeného a nám se začaly sbíhat sliny. Dostalo se ale jen na piloty a snad někoho v business class. Na nás zbyla jen ta vlna.

Ješt jednou projeli se stolekem s vodou a vodními nápoji a začali jsme klesat. Za co to ti britští airwayci nedávno stávkovali, ksakru? Psalo se, že kvůli tomu, aby nepropustili výrobce a dodavatele oběrstvení. Až by te stávkovali oni? Kde je výborné jídlo, které nám nabízeli před několika roky při cestě z Londýna, kde je Johnny Walker s černou nálepkou, jím nás astovali? Poměry se k směrem k nule, čítkali kdysi moudří V+W. Tenkrát se lidi tomuto výroku smáli. Přistáli jsme v Ruzyni měkce (našt vzhledem k nedávným zprávám o leteckých štích), já však s tvrdou rýmou a zklamáním z toho, že už ani v Anglii, proslulé kdysi jako symbol slušnosti a serióznosti, se šlovák splnění naslibovaného nedoká. Abych to odreagoval, napsal jsem toto povídání. A ješt na letišti jsem napsal tyto poznatky do ankety, o kterou žádají British Airways od svých cestujících vyplnit. Neboť kdo mlčí, souhlasí. Já ne! Přesto přese echno je ale Londýn krásné a příjemné místo, plné života a mimořádných nových stavební jednání na konferenci bylo opravdu děstojné. MUDR JIŘÍ KUTINA